

Sammanfattning av diskussionerna i Landsbygdsnätverkets tre olika tankesmedjor om "Unga framtidsbilder" den 16:e, 17:e och 18:e november.

Deltagare

Anja Wändal	Svenska Missionskyrkan/ungdom/scout
Lisa Gottfridsson	4H
Lottie Rääf	Leader Sommenbygd
Tina Nilsson	Leader Mare Boreale
Jennifer Jansson	Leader Folkungaland
Mårten Andersson	Fotbollen
Anetté Larm Johansson	Skärgårdarnas Riksförbund
Karin Back	Leader Halland & U LAND
Robert P. Olsson	Värmlands BergsLAG
Johan Arenius	Equmenia
Daniel Ljungberg	SISU Idrottsutbildarna Halland
Josefina Andersson	Leader Terra et Mare & U LAND

Ordförande och sekreterare

Maria Elinder, ordf	Naturbruksskolornas Förening
Jytte Rüdiger, ordf	Hela Sverige ska Leva
Rosa Jonsson, ordf	Vi Unga
Åsa Lindin, sekr	Länsstyrelsen Örebro
Hans-Olof Stålgren, sekr	Landsbygdsnätverket

Inledning - bakgrund

Landsbygdsnätverkets arbetsgrupp för unga har tidigare gjort en genomgång av landsbygdsprogrammet, dess olika strategier och även resultatet i form av utbetalade stöd till företag och projekt. Undersökningen visar tydligt att ungdomar är underrepresenterade i alla led. Det är sällan unga finns med i planerandet och genomförandet av insatser. Många av stöden till unga rör unga lantbrukare där åldersgränsen är upp till 40 år. Det blev också tydligt att de visioner för framtiden som beskrivs i strategier och program är skapade av de som har framtiden bakom sig. Därför har arbetsgruppen fått särskilda medel för att få förslag till unga framtidsbilder. Arbetet har genomförts på flera olika sätt. Några ungdomsorganisationer har intervjuats. Vid evenemanget "Ungagemang" i Fagersta den 11-13 november arbetade ett 100-tal ungdomar vid olika workshops med att skapa visioner för en attraktiv framtid på landsbygden. Tankesmedjorna den 16-18 november var ytterligare ett steg i att belysa vad som behöver finnas tillgängligt på landsbygden för att den skall erbjuda en attraktiv framtid för unga. Det pågår också ett arbete med frågor om unga på landsbygden även på europeiskt plan i det gemensamma europeiska landsbygdsnätverket ENRD.

Citat från en av deltagarna:

"Projektet Vi Finns är ett gensvar på en märklig upplevelse. När jag i ett annat ärende ringde de nio kommunerna i vårt

område visade det sig att en del inte ens vet hur de skall nå sina ungdomar. De sa att de inte visste att de fanns. Jag blev irriterad, kastade om orden & startade igång projektet.”

Definitioner

Begreppet ”ung” definieras olika i olika sammanhang. Ibland dras gränsen för när man inte längre är ung vid 29 år och som sagts ovan är gränsen satt till 40 år i landsbygdsprogrammet när det gäller stöd till unga lantbrukare. Det är också viktigt att tänka på att ung och ungdom inte är enhetliga begrepp. Det kan vara bättre att tala om olika livsskederna som kan inträffa vid lite olika åldrar för olika personer då olika typer av behov är som störst.

- 13-15 bor hemma men pendlar ofta till skolan,
- 16-18 bor ibland själv och går på gymnasiet,
- 19-25 jobbar eller pluggar vidare och har eget boende,
- över 25 yrkesverksam med egen bostad och kanske bildar familj.

Frågeställningar

Följande frågeställningar läggs till grund för tankesmedjan:

1. Vad är enligt dig (din organisation) de viktigaste faktorerna för att unga människor skall vilja satsa på en framtid på landsbygden?
2. Hur skall de faktorerna kunna stärkas/skapas?
3. Vem skall göra det?

En lista på enskilda faktorer nämnda i diskussionerna kan se ut så här, utan att göra anspråk på rättvis prioritering. Men faktorer som nämnts många gånger finns i början av listan.

Vad är enligt dig (din organisation) de viktigaste faktorerna för att unga människor skall vilja satsa på en framtid på landsbygden?

- **Arbete:**
Jobb, möjlighet att driva bärkraftiga företag, sysselsättning, meningsfulla jobb, möjligheter att skapa sin egen framtid, hjälp att starta eget och för att kunna skapa arbetstillfällen, förutsättningar för jobb t.ex. inom djurvård och turism – presumtiva unga företagare upplever inte att de har de traditionella näringarna med sig – gäller att vi organisationer stöttar upp dessa.
Utbildningsmöjligheter är också viktiga för möjligheter att få/skapa arbetstillfällen. Man måste kunna skaffa sig vidareutbildning. För många organisationer finns det också behov av ledarutbildning. Vi behöver fler som vill bli ledare.
- **Fungerande infrastruktur:**
Både gammaldags (vägar och el) och modern (ex. snabbt internet via bredband), kollektivtrafik – särskilt för unga är detta viktigt, ”Kommunikationer t.ex. bredband är sådant som bara måste finnas”, Telefontäckning, det är den gemensamma grunden och basutbudet. Det är extrafaktorerna som ger attraktionen. För kollektivtrafiken är det viktigt med långtidsperspektivet och inte bara avståndet. Man måste ha en garanti att t.ex. färjan ut till en ö finns kvar under överskådlig tid för att våga satsa på en framtid i skärgården. Pendlarmöjligheter till jobbet för föräldrarna är också viktigt för att familjer med barn och ungdomar skall bo kvar eller vilja flytta till landsbygden.
- **Boende:**
Möjlighet att flytta hemifrån men ändå kunna bo kvar på hemorten, fler hyresrätter eller andra innovativa boendeformer. Det ska som ung vara enklare att flytta tillbaka eller flytta till landsbygden. Det måste finnas hyreslediga hus eller bostäder till rimlig kostnad. Billiga boendeformer är viktigt. Man skall kunna bosätta sig på landsbygden utan att behöva ta stora lån

och köpa en fastighet. Ungdomar kan inte köpa en villa för flera miljoner för att kunna bo kvar i sin hembygd. Öppna upp för sjönära tomter – attraktiva boenden för att locka flera.

- **Grundläggande service:**

Tillgång till service, skolor, affärer, barnomsorg, service, mackar, restauranger, etc. är en slags grundläggande bas för landsbygdssamhällen. Service är kanske viktigare för unga än vuxna. I många av våra kommuner drar man ner på service och lägger ner skolor på landsbygden. Försvinner den samhällsservicen är det svårt att bevara bygden levande. Problemet med skärgården är att det är väldigt få ungdomar på varje ö. För oss är det hela bygdens räddning att unga får ta mer plats och blir mer engagerade och involverade i sina lokalsamhällen. En fungerande skola som det går bra att pendla till är oerhört viktigt. En skola betyder väldigt mycket för ett samhälle.

- **Fritidsaktiviteter:**

Meningsfull fritid, aktiv fritid, självförverkligande, ett föreningsliv – anpassat för ungdomar, vision – en förening i varje by!, stärkt föreningsliv. Delaktighet att få sin röst hörd oavsett ålder. Den känslan gör att man gillar att bo i en liten ort, att man är någon och det skapar en stolthet över den egna bygden och den egna byn. Utsmyckning i byn, aktiviteter på fritiden etc. är sådant som ger extra attraktionskraft.

En särskild problematik finns i idrottsklubbar. Unga talangfulla spelare har inga möjligheter till bra träning på landsbygden och ”försvinner” fort in till stan. Icke så talangfulla spelare, som troget spelar i sitt lokala lag när de är unga, ”platsar” oftast inte i större klubbar i stan men har för dålig kollektivtrafik för att kunna upprätthålla kontakten med hemortsklubben när de börjar på gymnasiet.

- **Arenor och mötesplatser**

Arenor för unga, unga gör saker för unga – vi organisationer måste stötta det också. Tillgängliga resurser – alla tomma eller dåligt utnyttjade lokaler som finns – hur kan vi använda dessa? Mer mötesplatser behövs men också lokaler för verksamheter.

- **Familj och vänner**

Närheten till familj och vänner, vänner där man bor.

- **Ändrade attityder**

Hur vuxna ser på unga som vill stanna kvar – stolta vuxna lantisar ger stolta unga lantisar. Skrota bilden av att det är losers som bor kvar, medias syn på unga lantisar.

- **Långsiktighet**

Det är många ungdomar som har idéer och engagemang men det måste långsiktigt finnas någon/något som tar vid i framtiden i organisationer och föreningar (se ovan om ledarutbildning).

- **Mångfald – integration**

2. **Hur skall de faktorerna kunna stärkas/skapas?**

- **Infrastruktur:**

Infrastrukturen behöver man jobba med. Vi behöver bättre och innovativa lösningar kring kollektivtrafik – taxi, samordningar vilka som kör – mycket smartare tänk här. Man skall inte vara beroende av körkort och egen bil.

Snabbt och pålitligt bredband är grundläggande. Unga är uppvuxna med internet och behöver tillgång till nätet för att kunna hålla sina kontakter, kanske studera vidare, söka kunskap, information och fritidssysselsättningar. Vi vill se ett slags ”Obligatoriskt bredband”. Det ska finnas tillgång till bra bredband i hela landet.

- **Boende:**

Mindre billiga lägenheter och smartare lösningar så att unga och gamla kan dela på husen,

Bostäder bör byggas för unga vuxna i kommunen där de unga själva får planera med färger, utformning, funktioner, hyror etc. Det finns exempel på det.

- **Attityder:**

Tydlighet från kommun att vi vill ha er ungdomar här, våga vara stolta över kommunen – skippa jante! Fokusera på att göra det attraktivt att bo på landsbygden – det måste inte primärt vara våra ungdomar som flyttar tillbaka om det kommer nya unga vuxna som vill flytta till landsbygden. Vi behöver jobba med bilden av lantisen - vem bor där – är en attitydfråga. Politiker och andra vuxna måste våga ta en roll och visa på att de vill ha ungdomarna kvar – ”vi är intresserade av vad ni har att säga”. Vill politikerna egentligen att hela Sverige ska leva? Det syns inte i politiken.

- **Det civila samhället:**

Ett starkt civilt samhälle med bl.a. idrottsföreningar, kulturföreningar, kyrkor och samfund, bygdegårdsföreningar etc. Jobba med bilden av föreningar – om man är några kompisar så är det också en förening. Gemenskapen är viktig att bevara, det ger sammanhållning i bygden. Det ska finnas en kontaktyta, ett gränssnitt (enad front) som politiker t.ex. kan prata med.

De här extrafaktorerna (grädden på moset) måste olika lokala organisationer ta ansvar för som Leader, 4H, hembygdsföreningen, idrottsföreningen etc. Jobba med föreningsutveckling med unga och barn. Hur man kan engagera ungdomar i dessa organisationer är knäckfrågan. Starta en kampanj för att få in ungdomar i styrelser och aktiviteter hos dessa typer av byutvecklingsgrupper och föreningar. Träna unga i påverkansarbete – det är ingen annan som gör framtiden.

Möjligheten att som ung kunna påverka sitt samhälle och sin närmiljö är oerhört viktigt.

Delaktighet för unga när man skall ta fram ett nytt alkoholprogram i kommunen, planera utsmyckningen av byn, belysning, staty etc. Skapa de aktiviteter folk vill ha genom delaktighet och underifrånperspektiv. Exempel på arrangemang som har fått bygden att liva upp är bl.a.:

Babyrave, Singelfester, Spelningar, Föreläsningar, Filmkvällar, Workshops, Dramaguidningar & Storseanser. I cirkelform kan man ordna ex. Linedance, Munspel, Meditation, Repkvällar, Barnrytmik & Virka Mera. Det särskilda problem som idrottsklubbar identifierat med att unga talanger försvinner för fort kan lösas genom att satsa på anläggningar och resurser för träning på landsbygden.

- **Service:**

Bygga bra service. Man behöver kunna bo både på landet och i stan – ”en urban lantis”, ingen vill bo för långt från ett fungerande sjukhus.

- **Landsbygdsprogrammet:**

När det gäller landsbygdsprogrammet tror jag på att göra det tydligare för unga att det är för dem – det är det vi gjort med mikrostöden och då var det inte ens svårt att få ihop 100 personer som lade en helg på lokal utveckling! Skapa lokala utvecklingsplaner med fokus på unga. Vi som jobbar inom landsbygdsprogrammet ska ställa krav på projekten. Det ska inte vara ok att söka projektmedel för t.ex. lokala utvecklingsplaner eller andra bygdeutvecklingsprojekt om man inte har ett systematiskt tänk kring hur man också jobbar med unga, en slags ”UKB- Ungdomskonsekvensbeskrivning”. Man kan behöva hjälpa projekten att komma på det om de inte gjort det själva. Det behövs kunskap hos handläggare, tjänstemän och politiker. Samverkan i bygderna är nödvändigt. Ingen enskild företagare eller organisation kan göra detta själv.

- **Nationell samordnare för unga:**

Ha en nationell samordnare som arbetar med unga i landsbygdsprogrammet. Det skulle ge bättre samverkan kring de olika ungdomscheckar/ungdomsprojekt som finns. Vi behöver en bättre samverkan mellan aktörerna inom Landsbygdsnätverket. Där kan en nationell ungdomssamordnare också göra en insats.

- **Bättre klimat för entreprenörer:**

Företagsklimat behöver förbättras. Det skall vara enklare att starta företag och enklare att lägga

ner. Jobba mer med vår natur och orördhet – utveckla mycket mer landsbygdsturism – stötta entreprenörer som vill arbeta med detta. Förändra bilden av ”entreprenören”. Alla kan vara entreprenörer, inte bara Kamprad och Gates.

- **Utnyttja befintliga resurser bättre - sambruk**
Ta till vara de resurser i form av t.ex. lokaler, personer och nätverk som finns på landet, Möjlighet att göra projekt tillsammans mellan olika organisationer och åldrar är det bästa sättet.
- **Skatteverket:**
Differentierad skatt är det någon som har diskuterats. Kanske lägre skatt på landsbygden och i glesbygden där det är långt och dyrt att ta sig till och utnyttja samhällets service.
- **Internationellt samarbete:**
Inom Skärgårdarnas riksförbund har vi t.ex. ett internationellt samarbete mellan 10 olika länders öorganisationer. Man skall kunna vara stolt över att vara ö-bo. Vi skulle behöva ha en möjlighet att öka internationellt samarbete i dessa frågor.

3. Vem skall göra det?

- **Folket** är hjältarna – vi ska bygga förutsättningar för folks idéer och engagemang. Signalera på Ullbaggegalan att det är folket som bygger landet och inte organisationerna! Folket, de som kan formulera problemen – kan också lösa dem. De som bor på landsbygden skall göra det själva men det skall vara med stöd från kommuner, landsting och stat. Skall det byggas ett aktivitetshus är det de som skall utnyttja huset som skall vara med både i planering och genomförande, med stöd från kommunen.
- **SKL och kommunerna:**
Kommunerna måste stärka sin självkänsla – tror vi skulle kunna jobba med att öka självkänslan. Ansvar för basfaktorerna är kommunens (statens) Bredbandet är statens ansvar tillsammans med kommunerna. Lokala beslutsfattare borde arbeta systematiskt – hur jobbar vi med dialog med unga och såklart också övriga medborgare.
- **LST, Leader, SJV**
Landsbygdsprogrammet måste bli öppnare för unga, skapa förutsättningar för att unga ska kunna engagera sig och ta del av medlen.
- **Samverkan**
Unga skapar för unga – unga idéer som kommer till gagn för unga. Men det är också viktigt med samverkan mellan åldrar, t.ex. i Kristinehamn – PRO och unga i samma hus. Göra projekt för alla åldrar, unga och äldre tillsammans – det är en framgångsfaktor i föreningslivet, viktigt att ungdomars idéer stöts av vuxna, En gemensam satsning mellan organisationer, kommuner etc.
- **Skolan**
Se över skolans roll i attityder till entreprenörskap, landsbygden etc. Både när det gäller attityden till att starta företag och när det gäller träning i att påverka.
- **Föreningslivet:**
Idrottsklubbar, kyrkor, utvecklingsgrupper och andra lokala föreningar har en viktig roll att spela för att skapa en meningsfull fritid. Föreningslivet behöver ta sin del av ansvaret.
- **Det lokala näringslivet**

Öppen diskussion

Citat från olika inlägg:

Konkreta förslag till aktiviteter:

- Förslag till Landsbygdsriksdagen 2012: En bred paneldebatt med ministrar, ungdomar och organisationer för att diskutera landsbygdens möjligheter och utmaningar för unga på landsbygden.
- Några tjejer från Vikabyn utanför Falun berättade att de gick till en lokal pizzeria som var så tråkig och bad att få måla deras parasoller, trimma häckarna, göra en julgran med julklappar och strumpor.
- Det är ofta det lilla som gör resultat. Vi vill att media skall skriva positivt om oss. Lyans stickcafe som sticker tröjor till pingviner i Nya Zeeland har givit stor respons i en massa media. Det finns enorma resurser på landsbygden. Det är inte alla som kan låna maskiner och kan ordna ”grävskopsgolf”...Det är det svårt att göra i stan.

Företagande och entreprenörskap:

- Arbeta med bilden av vilka företag som passar på landsbygden – alla företag funkar på landsbygden men ibland känns det som att vi avgränsar till att vissa företag passar bättre än andra. Kan någon extern konsult, eller helst konsultgrupp utifrån olika perspektiv, komma och se bygden utifrån. Idag görs liknande insatser av SISU och externa konsulter, men enbart riktat mot föreningar. En generell modell/metod bör utarbetas, så att man får med alla betydelsefulla perspektiv.
- Det är viktigt att lyfta fram vikten av bärkraftiga företag, idag finns alldeles för många projekt. För landsbygden ska leva behövs en stimulerande miljö och möjlighet till socialt umgänge.
- Möjligheter att skapa sin försörjning på landsbygden så att man inte bara bor på landsbygden utan också verkar och försörjer sig där. Entreprenörskapsmöjligheter är viktigt att stödja. Telefoni är också en viktig del av kommunikationsmöjligheterna.
- Jag håller med och vill fylla på. Arbetstillfällena och inte minst att ha möjlighet att skapa sina egna arbetstillfällen är mycket viktigt. Satsningar på entreprenörskap är viktiga. Det är en extremt positiv laddning över att vara entreprenör. Stöd för att starta sin egen verksamhet på landsbygden är viktigt. Det är ofta billigare lokaler på landsbygden. Det kan finnas distansoberoende verksamheter som jobbar via IT och som passar bra på landsbygden.

Landsbygdsprogrammet - förenkling av regler:

- Jag skulle vilja att det skapades mer möten mellan oss handläggare på Leader, länsstyrelser och Jordbruksverket om hur vi tolkar reglerna och hur vi kan göra för att underlätta för unga att ta del av medlen i landsbygdsprogrammet. Det krävs enklare regelverk för att ungdomar ska ta till sig möjligheterna med landsbygdsprogrammet.
- Föreningarna, t.ex. fotbollsföreningarna, har ett stort behov av ekonomiska resurser. En summa på 4000-5000 kr måste beslutas på årsmötesnivå. Så dåligt är det. Skulle det finnas pengar för landsbygdsutvecklande insatser som föreningarna skulle kunna söka, t.ex. om de kunde få en summa per person som de lyckas engagera eller per projekt som de kan dra igång och den summan går till föreningskassan, då skulle man få resurser att jobba.
- Det är få ungdomar som tar del av stödmöjligheterna och pengarna inom programmet.
- Många gånger är det äldredominerade organisationer som söker. Tidsaspekten för ansökan och beslut innebär ofta att ungdomar inte är intresserade. De kan inte engagera sig och binda upp sig för ett eller två år när de kanske snart skall flytta till en utbildning etc. Det måste bli enklare och snabbare.

- Jag tycker att det borde bli enklare att söka och driva projekt. Likviditetsfrågan är oerhört viktigt. För ungdomssatsningar är likviditetsfrågan kanske extra viktig.

Föreningslivet och mötesplatser:

- Föreningslivet är viktigt och kultur för unga likaså, man ska kunna engagera sig i en förening men också som fria aktörer som har ett gemensamt engagemang. Ett starkt föreningsliv och engagerade fria aktörer ger ett bra klimat för företagande.
- Vill man nå unga måste man finnas på ungas arenor.
- Det behövs många fler goda exempel. Det behövs också ett forum där ungdomar kan våga lyfta upp sina egna idéer. Det är svårt som ung att göra sin röst hörd i etablerade föreningar och kommittéer med mest grånade herrar som har både kompetens och erfarenhet.
- Jag är helt säker på att om man kommer ut till ungdomar och har ett forum som samlar t.ex. alla ungdomar i de små orterna runt Ullared och får presentera bekymmer och problem som skall lösas, då skulle jättemånga ungdomar tända till och engagera sig. Det skulle bli ett stort engagemang. Men hur hittar man det forumet. Det svåra är att hitta kontaktytan. Man kanske ska ta sig till de forum där dessa ungdomar redan finns. T.ex. komma ut på fotbollsträningar och prata med ungdomarna där de är, eller komma till en fotbollsskola. Det kan vara i andra sammanhang än idrotten också. Vi skall inte skapa nya forum när det finns existerande mötesplatser.
- När jag möter unga och vuxna så är det inte alltid som landsbygden ser så lika ut – mycket är sig likt men unga vill också ha köpcenter och mer service till landet! Vuxna vill i högre utsträckning ha lugn och ro och naturupplevelser.
- Jag tänker på problemet med hög medelålder. Vårt nya projekt startades för att kommunerna påstod att de unga liksom ”inte fanns” eller man visste i alla fall inte hur man skulle nå dem. En sak jag tänkte på är att ungdomarna är intresserade av lokalerna som bygdegårdar och övriga organisationer ofta har tillgång till. Erbjud dem att få utnyttja lokalerna, ge dem förtroende att arrangera något och stöd dem i arrangörskapet. Det är ett sätt att aktivera dem i sina egna intressen.
- Min tanke är om man kanske kunde dra igång ett leaderprojekt med målet att få med fler unga som aktiva i olika by-organisationer och föreningar. Tack för tipset att para ihop ungdomar med de som har tillgång till lokaler.
- Jobb och fritid är viktigt för att få unga att stanna kvar på landsbygden. Ungdomar behöver saker att göra men också arenor att samlas kring. Det är betydelsefullt att det är unga som gör saker för unga och att organisationer runt omkring stöttar det.
- Jag håller helt med om att vi skall gå dit där ungdomar redan finns. Lyft upp idéer som finns så att de kan förverkligas. Bredband borde vara ett statligt ansvar. När det gäller engagemang krävs det mer eget engagemang om man bor på en ö i skärgården än i ett hus i en stad. På en ö (eller annan glesbygd) måste man ta itu med och lösa många frågor själv.
- Ofta blir det inte så bra när äldre försöker göra projekt för ungdomar. Det är bättre att de som skall genomföra och delta i själva projektet är engagerade från början men kanske med äldre som ”mentorer” runtomkring.
- Det är en jättebra idé. Men det är viktigt att hitta gemensamma projekt också där unga kan samarbeta med äldre. Integration innefattar också åldersintegration. Det är viktigt att inte bara skapa ”rena” ungdomsprojekt utan också hitta gemensamma aktiviteter över åldersgränser.
- De som är unga idag blir snabbt äldre. Det som dessa unga jobbar för idag kanske skall användas av de som är 15-åringar om tio år. Med åldersintegration kan det bli mer hållbara aktiviteter.

- När kyrkornas och andra föreningarnas medlemsantal stagnerar behöver man få in ungdomar. Ofta anställer man någon ungdomsledare för att rekrytera fler unga. Kanske kyrkorna kunde anställa ungdomar i bygden på några procent för att stimulera dem till att vara aktiva.
- Det finns många 4H-klubbar ute i landet som har problem med att få någon som vill ta över verksamheten i framtiden. Vi tappar många medlemmar när de är 12-13 år. Många ledare törs inte ta initiativ för att utveckla sina klubbar eftersom ingen vill ta över i framtiden. Många ungdomar vill inte engagera sig långsiktigt. Det kommer inte några nya eldsjälur.
- Vi tänker så att det måste finnas en möjlighet att utvecklas personligt i sin roll. Om jag är ledare måste det finnas en "nästa fas" i den egna utvecklingen. Det måste finnas en morot till en stegring och utveckling i det egna livet så man längtar framåt.
- Har ni frågat de som lägger av vad de egentligen vill ha? Det som är häftigt idag är ofta töntigt i morgon. Det ändrar sig fort. Det gäller att kunna få med de som är informella ledare i ungdomsgrupperna och ge dem ansvar så drar de med sig de övriga.
- Det är en bra idé att försöka få med sig hela kompisgrupper.
- Vill understryka vikten av att använda föreningarna för att nå ungdomar så att de kan hitta engagemanget och stoltheten för att flytta tillbaka eller stanna kvar. Man borde t.ex. kunna ta stöd av SISU Idrottsutbildarna för att utveckla föreningarna i detta. Skulle man få möjligheter att söka pengar för föreningarna kan SISU vara förmedlare av informationen om de finansieringsmöjligheterna.
- Föreningarna som jobbar med utvecklingsprojekt och får stöd från detta måste bli aktivare i att marknadsföra sina resultat. Vi behöver marknadsföra de goda exemplen.

Service, boende och infrastruktur:

- Det är viktigt med sysselsättning och bra infrastruktur och goda kommunikationer. För att människor ska vilja flytta till landsbygden behövs attraktiva och sjönära boenden, det finns ingen konkurrens mellan naturliv och attraktiva boenden, båda sakerna behövs. Däremot finns ett dolt problem i "jantelagen" där man i bygderna kanske tycker att nyinflyttade inte bör få så fina lägen när den befintliga befolkningen inte haft den möjligheten. Föreningslivet är viktigt och en nedlagd förening är ofta lika stor kris för bygden som en nedlagd butik. Ett sätt att jobba med ungdomar kan vara genom mentorskap, för att ungdomarna ska få aktiviteter i bygden måste de själva ha möjlighet att jobba med detta.
- När ungdomar vill flytta hemifrån måste det finnas möjlighet för dem att bo kvar i bygden, alla vill inte till stan. I vissa attraktiva kustområden är det ett stort problem att hitta boenden till rimliga kostnader. Kollektivtrafiken måste fungera, ungdomar är ofta de som utnyttjar den mest. IT-infrastrukturen är också viktig, bland annat för att kunna vidareutbilda sig genom nätbaserade utbildningar. Det vore bra att kunna använda de resurser som redan finns, ex. lediga lokaler i byn borde kunna användas som exempelvis samlingsplats eller kanske göra ett "drivhuset" på landet där unga företagare kan ha sina verksamheter. Kvällsöppna samlingsplatser som caféer där ungdomar kan träffas. Attitydfrågor är också viktiga, det förekommer allt för ofta att man ser ungdomar som bor kvar på landsbygden som losers.
- Boende t.ex. i kooperativhus eller genom att göra om tomma lokaler till lägenheter. Problemet finns inte bara bland unga, många vuxna (ensamstående föräldrar t.ex.) vill kanske ha möjlighet att kunna bo på landet men kanske inte har råd eller möjlighet att köpa en villa. Ha möjlighet att flytta hemifrån men ändå kunna bo kvar på hemorten – måste till fler hyresrätter.
- Landsbygden kan inte alls konkurrera med stan om inte bredband och offentliga kommunikationer finns. Skapas de förutsättningarna blir det enklare att skapa arbetstillfällen och attrahera inflyttare.

- Postgång och hantering av kontanter är också begränsande faktorer.
- De flesta ungdomar vill hålla igång via idrott eller träna på gym. Nybyggda eller nyrustade träningsmöjligheter på landsbygden är en viktig faktor för att ungdomar inte skall behöva ta sig in till staden för att träna.
- Jag håller med verkligen. Lokaler är det över huvud taget en stor brist på. Där man kan träffas, fika, ordna studiecirklar, utställningar, aktiviteter. Lokaler finns ofta i hembygdsföreningens eller kyrkans eller andra organisationers ägo men de är inte kända bland ungdomar eller marknadsförs inte. De är ofta inte tillgängliga.
- Jag vill ha en landsbygd med blandad befolkning i åldrar och ursprung. En landsbygd där flyttströmmen har vänt från tätorter och tillbaka till landsbygden och där service som bank, post etc. bevarats eller återetablerats.
- En landsbygd där man har satsat på barnomsorg, samhällsservice, kommunikationer, utbildning etc.
- En stor landsbygd med många idrottsföreningar, med skola och affärer och många invandrare som flyttar in det är min bild.
- Jag har suttit med som ensam ungdomsrepresentant i LAG. Där har hjälpt ungdomar att dra igång ett projekt med en mötesplats ett ungdomscafé. Genom den lilla hjälp och knuff jag kunde ge rullade sedan allt av sig själv.
- Angående fritidsgårdar som läggs ned. Upplägget idag är att fritidsgårdar oftast är till för dem som är under 18 år. Det är som om kommunerna säger till 18-åringar & de unga vuxna att det inte finns plats för dem längre. ”Stick iväg och kom tillbaka när ni skall bilda familj”. Vi behöver aktiviteter som inkluderar alla åldrar tvärs över generationer. En fritidsgård borde vara mer ett allaktivitetshus för alla åldrar.
- Vissa orter har skapat ”allaktivitetshus”. Man får lite stöd i början från kommunen etc. Men jag saknar en utvärdering hur det har gått sedan. Fortsätter folk att komma dit? Hur ser verksamheten ut?
- Tack och lov har vi en bykyrka i vår by för de har verksamhet för alla åldrar i byn. Vi kanske ”inte behöver” någon fritidsgård. Varje torsdag har de aktivitet för daglediga, det är körsång, ”Familjeverkstan-kvällar” via något studieförbund, sedan har de sin vanliga kyrkverksamhet. Det är ett bra utbud av aktiviteter.
- Ydre är en av Sveriges minsta kommuner. Där fanns några föreningar och kyrkan. Men om man inte var idrottsintresserad eller hade religiösa intressen eller tyckte det var kul med teater så passade man liksom inte in. Det behövs mötesplatser som är ”fria från allt” dit alla kan komma utan att känna att de måste prestera i tävlingar eller tänka på ett visst sätt. Ju fler mötesplatser det finns på landsbygden desto bättre... Om man känner att man tillhör ett sammanhang ökar känslan av stolthet över bygden och så talar man bra om den och sprider en positiv bild av den. Chansen ökar då att man vill flytta tillbaka till sin barndomskommun när man är färdigrest, färdigstuderad etc.

Attityder:

- Attitydfrågor, samhället och medias syn på unga på landsbygden är många gånger att de som blir kvar är ”losers”. För att motarbeta detta jobbar man just nu från Jordbruksverket kring mediebildningen av den moderna ”lantisen”. Naturbruksgymnasierna har stor betydelse för de gröna näringarnas utveckling i ett brett perspektiv och det kan finnas konflikter mellan ungdomars kreativa idéer och ett traditionellt synsätt i näringen. Det är viktigt att samhället stöttar de nya och kreativa idéer som förs fram. Det finns också stora möjligheter med mångfald och integration.

- Att många ungdomar flyttar från landsbygden är en del av normen. För att lyckas måste man flytta och bryta sig loss. Även i staden pratar man om att man skall ”flytta härifrån för att lyckas”. Man är liksom inte välkommen om man inte kommer flyttande tillbaka. Man måste bort först. Det är en attitydfråga.
- Det behövs en stolthet för att man har valt att bo där man bor. Man skall inte behöva flytta bort för att lyckas.
- Integrationsfrågan är viktig. Att få nysvenskar att upptäcka landsbygden är viktigt. Många som kommer från andra länder har en helt annan bild av landsbygden än vad vi har i Sverige. Det kan ofta vara en bild av fattigdom och elände. Vi behöver informera mkt mer om svensk landsbygd.
- På Ungagemang i helgen var det många som slogs av insikten att de faktiskt pratade ”skit” om sin egen bygd.
- Det är en trygghet att ha det som man är van vid. Men om man ”hatar” sin uppväxtbygd kanske man inte vill ha det som det alltid har varit. Jag tror det är viktigt att man går ut till landsortsungdomarna att det är 2011 & att med hjälp av dagens teknik kan jobba som entreprenör eller driva företag inom mode, it eller design även på vischan. Man kan ha huvudkontor i skogsdungen med hela världen som arbetsfält. Man kan alltså ha alla yrken och fortfarande bo kvar i sin by. Det är viktigt att visa på de möjligheterna att ha sina höns och köpa närproducerat av grannen & att man kan och bör bo där man trivs bäst. Innovationskraften hos unga är något vi bör uppmärksamma, det skapar arbete!

Från sammanfattningarna av de olika smedjorna

- Sammanhållningen i byn och möjligheten att påverka politikerna har nämnts mkt. Vid Ungagemang pratades det om att våga ta plats.
- Mötesplats mellan generationer.
- Referensgrupper
- Stolthet över sin hembygd
- Möjlighet att utvecklas personligt i sin egen bygd.
- Hur existerande föreningar och organisationer kan leva vidare.
- Det obligatoriska bredbandet som stat och kommun ansvarar för och kollektivtrafiken är tydliga behov.
- Utbildningsmöjligheter och billiga boendemöjligheter är andra viktiga faktorer.
- Försörjningsmöjligheter via egna, kanske nystartade företag men också genom anställningar.
- Lokaler och samlingspunkter där man kan utvecklas tillsammans.
- Föreningslivet och inte minst möjligheten att kunna utöva sin sport i sin hembygd både med anläggningar och tränare.
- Skolan är viktig och att den finns så nära så att man kan åka dit i rimlig tid. Även viktigt att föräldrar kan pendla till och från sina jobb.
- Internationellt samarbete inte minst inom skärgårdarna är viktigt för att skapa stolthet.
- En landsbygd med blandning av åldrar och ursprung med integration mellan alla.
- Bevarad och förstärkt service är en del av visionen med skola, affär, projekt som är igång, aktiviteter, integration.
- Hur detta skall göras handlar om föreningslivets ansvar och möjligheterna att stödja dessa. Politiken är viktig i detta. Man behöver känna ett politiskt stöd i detta. Flera vuxna behöver ta stötta unga.